

23.61x27.16	1	14	עמוד	המוסף - מעריב	24/02/2023	85118497-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

כרמית ספיר ויץ

✉ carmitw@gmail.com

שפת אם

אל תיפול רווחך, הרצל. הפגנה מול משכן הכנסת

כחול-לבן

יש לי בדיוק דגל אחד, דגל ישראל. יש לי רק מדינה אחת. אין לי דרכון זר או שאיפה לכזה, ואין לי תוכניות גיבוי. בית לא עוזבים

כמה מביך שבכל פעם שאדם לא דתי ירצה להעמיד אדם דתי במקומו, הוא ישתמש בדיוק באותן מילים ובאותם פסוקים: "דרך ארץ קדמה לתורה", "אל תשלי-כני לעת זקנה", "והמשכיל בעת ההיא יידום" ועוד כמה פסוקים שהולחנו. מזל שהולחנו באמת.

כך קרה שבמקום שבו הייתה צריכה להישמר ולצמוח יהדות גם לדורות הבאים היא הוזנחה ואיים להיווצר ואקום. כמו במשפט המפורסם של אריסטו, הטבע מתעב ריק. החלל הריק תמיד ישאף להתמלא. ההימור הגדול ביצירת אותו ואקום הוא בשאלה כמה יתמלא. גם התנ"ך שלנו, שהועלה לדרגת "ספר הספרים" על ידי התנועה הציונית, מתריע מפני הוואקום הערכי. "באין חזון ייפרע עם", כתוב בספר משלי.

לרגעים היה נדמה שכמעט הכל מפורר ומפורד, שפ-ערי השפה לא ניתנים יותר לגישור והכללים על לוח המשחק שונים עד כדי שבירת הכלים. קשה. נכון. אז מה אם קשה.

והנה אני חוזרת אל "מדינת היהודים". "בשעה שרוצים להנהיג אנשים רבים, מן ההכרח הוא להניף סמל מעל לראשיהם", כותב הרצל. "כל מי שרוצה להצטרף אלינו, שיתייצב תחת דגלנו, ויילחם למענו כדיבור, בכתב ובמעשה". אם הייתי יכולה להחליף כמה מילים עם הרצל, הייתי אומרת לו: אל תיפול רווחך. תראה איזה יופי. יש לנו בית. מדינה אחת, עם דגל מונף אל על. ♦

על שולחני מונח הספר "מדינת היהודים" של תאודור הרצל. "שאלת היהודים קיימת ותמיד תישאר", הוא כותב. "תהיה זו איוולת להכחיש. זהו סרח עורף מימי הביניים, שעמי תרבות, חרף רצונם הטוב, לא הצליחו להיפטר ממנו גם כיום...".

"כיום" של הרצל הוא לפני 127 שנה, אבל אם נס-תכל סביבנו ונשמור על כנות מוחלטת, שום דבר לא השתנה באמת, ותעשו לי טובה ואל תנסו לשייך אותי לאיזושהי נקודה במפה הפוליטית. אין לי כוח לקש-קוש הזה. "שאלת היהודים קיימת בכל מקום שבו חיים יהודים מהגרים", הוא כותב. "אנו הולכים כמובן למקר-מות שאין רודפים אותנו בהם. בעקבות הופעתנו נוצרת הרדיפה. זוהי האמת, ולמרבית הצער היא תוסיף בהכ-רח להיות האמת בכל מקום, כל עוד לא יימצא לשאלת היהודים פתרון מדיני".

מעשה הנטישה שנעשה לדגל, עד התקופה האחר-ונה, הוא בדיוק כמו מעשה הנטישה שחווה היהדות. אני יכולה להעיד בגוף ראשון שהתגובות על כך שב-חרנו לרשום את ילדינו לבית ספר ממלכתי-דתי ששילב דתיים ולא דתיים, גררו בעיקר פליאה. שמשפחה לא דתית תעשה כך? אנתרופוסופיה מבית מדרשו של ר-דולף שטיינר וטקסי השתחויה לשמש, חמורה וחיונית ככל שתהיה - זה כן. אבל קצת יהדות? אי, רק זה לא. אני תוהה לעצמי בעצב איך ייתכן שהיהדות, שהיא של כולנו, הפכה לשפה של צד אחד בלבד.

תני לי את הדגל שלך", אמר לי האיש מהחבורה שצעדה מולנו בכיטחון על הגשר. "קח. יש לי עוד כמה דגלים", חייכתי והגשתי לו את שלי. מכיוון הכנסת ובית המשפט העליון נשמעו קולות ההפגנה כמו מקהלות ענק. אני מריצה את הסצינה הזו בראשי קדי-מה ואחורה ומנסה להבין מה בה טורד את מנוחת. אולי משהו בזווית המבט של האיש? אולי התובענות שלו היא שצרמה ליי? לא. הסיבה האמיתית היא אני.

אני שבחרתי לענות: "יש לי עוד כמה דגלים", בשעה שאין יותר רחוק מהאמת. אין לי עוד כמה דגלים, ואין לי עוד בתים. יש לי בדיוק דגל אחד, דגל ישראל. יש לי רק מדינה אחת. אין לי דרכון זר או שאיפה לכזה, ואין לי תוכניות גיבוי. "רק מי שרואה קדימה מביין שצריך תוכנית הימלטות מפה", אני שומעת שוב ושוב. מכל מוצא ומכל עדה נוהרים החוצה בעקבות החלום האמריקאי או למדינות אירופה, ואני מוכת השתוממות: לפורטוגל? האם לא שם נערכה חגיגת הטבח והביזה של יהודים? להונגריה? באמת-באמת? פולין? גרמניה? מה עובר בראשם של עור-כי הדין האלה, שהפכו את הוצאת הדרכונים הזרים לעיקר פרנסתם ולסלכס שמנפנים בדרך-הבורדו הזה, שנראה כמו מעטפה של הזמנה לחתונה מהסכנטי? ממתי נטישה כזו של בית, ועוד כזה שנבנה בייסורים, היא מקור לגאווה תוך התעלמות כמעט מוחלטת מהכאפות שחטפנו?